

PM Rotel IX (Dnr KS 2021/1663)

Europeiska kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall COM (2021)709

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid den 11 mars 2022

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Europeiska kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall syftar till att öka skyddsnivån gällande miljö och hälsa från otillåtna internationella avfallstransporter, men även till att underlätta och förenkla regelverket för de legala och tillåtna internationella transporter som behöver utföras för att öka den cirkulära omställningen.

Miljödepartementet har skickat förslaget till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Vatten och Avfall AB.

Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har inkommit med kontorsyttrandet som svar på remissen.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till de föreslagna förändringarna.

Exploateringskontoret anser det vara positivt att förordningarna om transport av avfall ses över och förenklas.

Miljöförvaltningen påpekar att det framförallt är fem länsstyrelser som bedriver tillsyn med stöd i avfallstransportförordningen men välkomnar förslagen om ökad möjlighet till digitalt informationsutbyte mellan myndigheter, ökad tillsyn och en mer harmoniserad klassificering av avfall.

Stockholms Stadshus AB hänvisar till Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar.

Stockholm Vatten och Avfall AB anser sig inte direkt påverkade av de föreslagna ändringarna då de inte utför internationella transporter i egen regi.

Mina synpunkter

Omställningen från en linjär till en cirkulär ekonomi är en förutsättning för att Stockholms stad ska nå sitt mål att vara en fossilfri organisation 2030 och en fossilfri stad 2040. För detta krävs att hela material- och avfallskedjan fungerar väl och går att följa. Illegala transporter av olika typer av avfall kan också få stora konsekvenser för hälsa och miljö. Att ha en strikt avfallslagstiftning är därför mycket viktigt. Stadens interna instanser ställer sig positiva till förändringarna och jag välkomnar därför att Europeiska kommissionen ser över lagstiftningen kring transporter av avfall i syfte att förenkla och förtydliga den, bidra till ökad cirkularitet och underlätta tillsynsmyndigheternas tillsyn.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 23 februari 2022

KATARINA LUHR

Bilaga

Europeiska kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall COM(2021)709

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Syftet med Europeiska kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall är att öka skyddsnivån gällande miljö och hälsa från otillåtna internationella avfallstransporter, men även att underlätta och förenkla regelverket för de legala och tillåtna internationella transporter som behöver utföras för att öka den cirkulära omställningen.

Miljödepartementet har remitterat förslaget till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Vatten och Avfall AB.

Exploateringskontoret och miljöförvaltningen har inkommit med kontorsyttrandet som svar på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Vatten och Avfall utför inga internationella avfallstransporter i egen regi och förändringarna har därför ingen direkt påverkan på bolagets verksamhet.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom Stockholm Vatten- och Avfalls analys att internationella transporter kan ske i behandlingskedjan som utförs av verksamhetens upphandlade mottagare av avfall. De avfallsflöden som idag transporteras utomlands, till annat EU-land, saknar aktör för materialåtervinning på svenska marknaden. Då strävan efter bästa möjliga behandlingsmetod eftersöks är det bra om dessa transporter inte möts av hinder. Förändringarna i remissen syftar till att förbättra regelverket kring denna typ av transporter, vilket uppfattas positivt.

Staden efterfrågar alltid bästa möjliga behandlingsalternativ enligt EU:s avfallshierarki, tydliggör förhållningssätt gällande säkra och miljövänliga transporter samt följer upp avfallets transport- och behandlingskedjor så långt som rådigheten tillåter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att ställa sig positiv till de föreslagna förändringarna i remissen EU kommissionens förslag till reviderad förordning om transporter av avfall COM (2021) 709.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret tycker det är positivt att förordningarna om transport av avfall ses över. Av de tre förslag som presenteras utöver nollalternativet är exploateringskontoret överens med kommissionen om att förslagspaket 4 är att föredra. Det är ett ambitiöst men uppnåeligt förslag med åtgärder för att förhindra brottslighet men samtidigt möjliggöra för cirkulära ekonomi.

Då lagstiftningen redan kan uppfattas som snårig anser exploateringskontoret att det är viktigt att de förändringar som görs bidrar till tydlighet snarare än utökad komplexitet. Det är även angeläget att förändringarna inte försvårar för dem som vill göra rätt i strävan att förhindra kriminell verksamhet.

Exploateringskontoret tycker det är positivt om avfallstransporter som gynnar cirkularitet kan förenklas inom EU men har uppfattningen att även betydande tillsyn krävs av transporter mellan EU-länder. Exploateringskontoret tycker det är viktigt att tillsynsresurserna riktas mot illegala verksamheter snarare än kontroll av de legala transporterna med giltiga tillstånd och att tillsynsmyndigheterna får rätt verktyg för detta. För att kunna rikta arbetet mot att stoppa fler miljöbrott är kunskapen om marknadsläget för olika avfallstyper i mottagarländerna av stor vikt.

Exploateringskontoret ser det som positivt att bestämmelserna om inspektion, verkställighet och uppföljning förbättras så som föreslås i förändring 3a i remissen, och att EU kommissionen bemyndigas att genomföra transnationella utredningar och samordna åtgärder mot smuggling av avfall i EU. Båda dessa åtgärder lyfts fram i förslagspaket 4.

Exploateringskontoret tror att det mest effektiva sättet att få bukt med brottligheten är att ta bort de ekonomiska incitamenten. Så länge det finns stora pengar att tjäna kommer det finnas brottslighet. Detta är ingen enkel uppgift. Ambitionen att uppnå cirkulär hantering av produkter och material sätter ytterligare en dimension på utmaningen att stoppa illegala transporter av avfall men kan även bidra till att utvecklingen sker åt rätt håll.

Exploateringskontoret anser att avfallsfrågan bör vara löst redan innan en produkt sätts på marknaden eller ett avfallsmaterial uppstår, om cirkularitet ska uppnås. I framtiden vore det önskvärt om hanteringen av avfallet samt kostnaden för denna var förutbestämd och tillgodosedd innan avfallet uppstår. Exploateringskontoret menar därför att arbetet med att uppdatera lagstiftningen bör ske parallellt med arbetet att verka för att de ekonomiska incitamenten att begå brott minskar.

Exploateringskontoret tycker att tanken med att förenkla för återvinning genom att undanta avfall som ska återvinnas från informationsplikt är god men gör att spårbarheten försvåras. Förslag 3e i remissen, att förbättra spårbarheten av grön-listat avfall, är av stor vikt för att möjliggöra uppföljning och kartlägga brottslighet. Förslag Id, att bygga upp ett obligatoriskt EU-omfattande elektroniskt datautbyte, gör också att möjligheten för både spårbarhet och informationsutbyte ökar och kan vara en av åtgärderna för att förbättra spårbarheten.

Exploateringskontoret anser även att åtgärd 2a, exportörer och offentliga myndigheter blir skyldiga att säkerställa och verifiera att avfall som exporteras till tredje land hanteras på ett miljömässigt sätt, är av stor betydelse. En viktig pusselbit är uppföljning. Krav på verifierat och uppföljning är viktigt men även riktade kontroller av verifierad hantering.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Eftersom det framförallt är fem länsstyrelser och inte kommunerna som bedriver tillsyn med stöd av avfallstransportförordningen så har miljöförvaltningen inte så mycket synpunkter på förslaget till revideringar.

Det är dock bra att illegala transporter liksom möjligheterna att göra sig av med unionens avfall till länder utanför EU, EFTA- och OECD försvåras. Miljöförvaltningen välkomnar förslagen om ökade möjligheter till digitalt informationsutbyte mellan myndigheter, ökad tillsyn och en mer harmoniserad klassificering av avfall och kriterier för begagnad vara. Samarbete och samsyn ökar möjligheterna att bedriva en effektiv tillsyn.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 19 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Stadshus AB:s hänvisar till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfalls remissvar i sin helhet.

Underremiss

Stockholm vatten och Avfall AB:s yttrande daterat den 13 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Syftet med en reviderad förordning är att öka skyddsnivån gällande miljö och hälsa från otillåtna internationella avfallstransporter, men även att underlätta och förenkla regelverket för de legala och tillåtna transporter som behöver utföras för att öka den cirkulära omställningen.

Stockholm Vatten och Avfall utför inga internationella avfallstransporter i egen regi och förändringarna har därför ingen direkt påverkan på bolagets verksamhet.

Bolaget har tagit del av remissen och vill i detta sammanhang notera att internationella transporter kan ske i behandlingskedjan som utförs av verksamhetens upphandlade mottagare av avfall. De avfallsflöden som vi idag vet transporteras utomlands, till annat EU-land, saknar aktör för materialåtervinning på svenska marknaden. Då strävan efter bästa möjliga behandlingsmetod eftersöks är det förstås bra om dessa transporter inte möts av hinder. Förändringarna i remissen syftar till att förbättra regelverket kring denna typ av transporter, vilket bolaget uppfattar positivt.

Stockholm Vatten och Avfall efterfrågar alltid bästa möjliga behandlingsalternativ enligt EU:s avfallshierarki, tydliggör förhållningssätt gällande säkra och miljövänliga transporter samt följer upp avfallsets transport- och behandlingskedjor så långt som rådigheten tillåter.